

Sygn. akt IX Ca 1135/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 kwietnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Bożena Charukiewicz (spr.)
Sędziowie:	SO Krystyna Skiepmo SO Jacek Barczewski
Protokolant:	pracownik sądowy Natalia Kruczyk

po rozpoznaniu w dniu 20 kwietnia 2017 r. w Olsztynie na rozprawie

sprawy z powództwa H. K.

przeciwko(...)z siedzibą w R.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Rejonowego w Nidzicy z dnia

30 września 2016 r., sygn. akt I C 102/15,

I. oddała apelację,

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 450 zł (czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Krystyna Skiepmo Bożena Charukiewicz Jacek Barczewski

Sygn. akt IX Ca 1135/16

UZASADNIENIE

Powódka H. K. wniosła o zasądzenie od pozwanego „(...) z siedzibą w R. kwoty 4.000 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty, w tym: 3.540,16 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w następstwie wypadku komunikacyjnego z dnia 2 listopada 2013 r., 240 zł tytułem zwrotu kosztów sprawowania opieki oraz 219,84 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu związanych z leczeniem powódki oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu wskazała, że pozwany jako ubezpieczyciel odpowiedzialny jest za skutki wypadku komunikacyjnego, w następstwie którego powódka doznała urazów fizycznych i psychicznych, nie była w stanie wykonywać prostych czynności życia codziennego i była zmuszona korzystać z pomocy osób najbliższych. Tytułem zadośćuczynienia

pozwany wypłacił powódce 200 zł, 9,70 zł tytułem kosztów leczenia i 182,88 zł tytułem odszkodowania za utratę dochodów. Kwoty te nie wyczerpują roszczeń powódki.

Pozwany „(...) z siedzibą w R. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

Wskazał w uzasadnieniu, że wypłacona powódce kwota tytułem zadośćuczynienia jest adekwatna do doznanej krzywdy. Zakwestionował żądanie zasądzenia odsetek od daty wskazanej w pozwie. Dodał, że powódka otrzymała już zwrot kosztów leczenia w wysokości 51,88 zł, zwrot kosztów dojazdu do placówek leczniczych w wysokości 219 zł oraz odszkodowanie z tytułu utraconych dochodów w kwocie 198,32 zł. Żądanie zwrotu kosztów sprawowanej opieki nad powódką przez jej męża jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, gdyż taka opieka jest podstawowym obowiązkiem wynikającym z prawa rodzinnego, ale także z zasad etycznych obowiązujących w społeczeństwie i rodzinie.

W dniu 27 września 2016 roku na rozprawie powódka ograniczyła powództwo o kwotę 219,84 zł z wypłaconą z tytułu zwrotu kosztów dojazdu związanych z leczeniem powódki.

Wyrokiem z dnia 30 września 2016 r. Sąd Rejonowy w Nidzicy zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.500 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 18.02.2014 r. do dnia zapłaty. W pozostałym zakresie powództwo oddalił. W części ograniczonego powództwa postępowanie umorzył. Zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 817,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 600 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego. Nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Nidzicy kwotę 443,84 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa.

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 2 listopada 2013 r. powódka H. K. była uczestnikiem kolizji drogowej, której sprawcą był kierujący pojazdem marki P.. W chwili zdarzenia samochód, którym poruszał się sprawca wypadku komunikacyjnego, ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej OC posiadaczy pojazdów mechanicznych u pozwanego ubezpieczyciela.

Powódka w dniu następnym po zdarzeniu zgłosiła się do Izby Przyjęć Zespołu (...) w N.. Po wykonaniu badań RTG dokonano rozpoznania: skręcenie i naderwanie stawów i więzadeł innych i nieokreślonych części szyi, skręcenie szyi. Powódce założono kołnierz z waty i bandaża typu F..

W dniu 4 listopada 2013 r. powódka zgłosiła się do Poradni Chirurgicznej Zespołu (...) w N. z powodu bólów głowy. Z powodu utrzymujących się dolegliwości powódka zgłaszała się do poradni w dniach 12 listopada 2013 r. i 18 listopada 2013 r. W tym też dniu wystawiono skierowanie do poradni neurologicznej. Badanie tomograficzne głowy nie wykazało zmian w mózgu.

W następstwie kolizji drogowej z dnia 2 listopada 2013 r. powódka doznała wykręcenia kręgosłupa szyjnego. obrażenia powyższe po krótkotrwałym zachowawczym leczeniu specjalistycznym zostały wyleczone bez pozostawienia odległych następstw.

Na wniosek powódki pozwane towarzystwo ubezpieczeniowe decyzją z dnia 4 lutego 2014 r. przyznało jej kwotę 200 zł tytułem zadośćuczynienia za obrażenia ciała oraz związane z tym cierpienia fizyczne i psychiczne, zwrot kosztów leczenia w wysokości 9,70 zł a także zwrot utraconego dochodu w wysokości 182,88 zł za okres kiedy powódka z tytułu niezdolności do pracy pozostawała na zwolnieniu lekarskim w okresie od 4 listopada 2013 r. do 30 listopada 2013 r.

Decyzją z dnia 12 lutego 2014 r. pozwany na wniosek powódki przyznał jej ponadto kwotę 51,88 zł tytułem zwrotu kosztów leczenia, 219 zł tytułem zwrotu kosztów dojazdu poszkodowanej do placówek medycznych, a także 198,32 zł za okres kiedy powódka z tytułu niezdolności do pracy pozostawała na zwolnieniu lekarskim w okresie od 1 grudnia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r.

W ocenie Sądu Rejonowego bezsporna była odpowiedzialność pozwanego za skutki zdarzenia komunikacyjnego z dnia 2 listopada 2013 r. Określając wysokość odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia na kwotę 3.500 zł Sąd Rejonowy wziął pod uwagę konsekwencje wypadku dla zdrowia fizycznego i psychicznego powódki oraz uciążliwości w funkcjonowaniu w życiu codziennym. W ocenie Sądu pierwszej instancji powyższa kwota w pełni zrekompensuje odczuwany przez powódkę ból i cierpienie oraz dolegliwości fizyczne i psychiczne. Sąd oddalił powództwo co do żądania zwrotu kosztów sprawowania opieki, bowiem w jego ocenie powódka nie udowodniła potrzeby opieki innych osób ani nie wykazała aby koszty opieki poniosła. O odsetkach Sąd orzekł zgodnie z żądaniem pozwu w oparciu o przepisy art. 359 § 1 i 2 k.c. oraz art. 481 § 1 i 2 k.c. O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. stosownie do wyniku sprawy. Sąd nakazał również ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 443,84 zł tytułem kosztów sądowych.

Pozwany zaskarżył powyższy wyrok w części, tj. w punkcie I w zakresie zasądzającym od pozwanego na rzecz powódki zadośćuczynienie ponad kwotę 1.300 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 18 lutego 2014 r. do dnia zapłaty oraz w zakresie zasądzenia odsetek ustawowych od kwoty 3.500,00 zł liczonych za okres od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty, zamiast odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty oraz w punktach IV i V w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach w całości. Pozwany zarzucił wyrokowi:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, a mianowicie:

1. art. 445 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, że łączna (bazowa) kwota w wysokości 3.700 zł tytułem zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią w rozumieniu tego przepisu w sytuacji, gdy jest ona rażąco zawyżona w stosunku do stopnia ustalonej przez Sąd I instancji krzywdy powódki, a to z następujących względów:

- zgodnie z opinią biegłego sądowego lek. med. S. D., którą Sąd uznał za rzetelny i miarodajny dowód w sprawie: wszelkie urazy, jakich powódka doznała w przebiegu wypadku z dnia 10.03.2016 r. zostały wyleczone jedynie na skutek leczenia zachowawczego; doznane przez powódkę urazy nie pozostawiły żadnych odległych następstw; u powódki nie stwierdzono żadnego uszczerbku na zdrowiu - ani trwałego, ani nawet długotrwałego; powódka w chwili obecnej nie zgłasza żadnych dolegliwości bólowych; dolegliwości były krótkotrwałe i po kilkunastu dniach ustąpiły i nie powodują żadnych następstw;

- u powódki nie doszło do jakiegokolwiek uszczerbku w sferze zdrowia psychicznego, powódka nigdzie nie leczyła się psychiatrycznie po przebytych wypadku, nie doszło również do udokumentowania ewentualnego uszczerbku w sferze zdrowia psychicznego za sprawą opinii biegłych sądowych z zakresu psychologii czy psychiatrii, a sama powódka nawet w pozwie nie zgłaszała żadnych obaw czy lęków natury psychicznej, związanych z przedmiotowym zdarzeniem,

2. art. 481 k.c. poprzez zasądzenie od kwoty 3.500 zł odsetek ustawowych od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty, podczas gdy od dnia 01.01.2016 r. w miejsce odsetek ustawowych należą się odsetki ustawowe za opóźnienie;

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, poprzez błędną wykładnię art. 361 § 2 k.c. polegającej na nieuwzględnieniu zasady *compensatio lucri cum damno* i całkowite pominięcie świadczenia w wysokości 1.000 zł otrzymanego przez powódkę z innego tytułu, ale bezsprzecznie pozostającego w adekwatnym związku przyczynowym ze zdarzeniem z dnia 02.11.2013 r., a które miało służyć naprawieniu doznanej przez powódkę krzywdy i powinno podlegać zaliczeniu w niniejszym postępowaniu.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części i oddalenie powództwa co do kwoty 2.200,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 18.02.2014 r. do 31.12.2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 01.01.2016 r. do dnia zapłaty oraz rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za I instancję stosownie do wyniku niniejszego sporu, jak również zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Okręgowy podziela ustalenia faktyczne i ocenę prawną tych ustaleń dokonaną przez Sąd Rejonowy w niniejszej sprawie.

Nie jest zasadny zarzut pozwanego naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 445 § 1 k.c. poprzez błędne przyjęcie, iż łączna kwota 3.700 zł stanowi odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia.

Przede wszystkim należy wskazać, iż uprawnienia w zakresie ustalania wysokości należnego zadośćuczynienia sądu odwoławczego są ograniczone. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 lipca 1970 r. III PRN 39/70 (OSNC 1971/3/53) wyraził pogląd, iż określenie wysokości zadośćuczynienia za doznaną krzywdę stanowi istotny atrybut sądu merytorycznie rozstrzygającego sprawę w pierwszej instancji, Sąd drugiej instancji może je zaś korygować wtedy, gdy przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności sprawy mających na to wpływ jest ono niewspółmiernie nieodpowiednie, jako rażąco wygórowane lub rażąco niskie. Podobne wnioski wynikają z analizy późniejszych orzeczeń Sądu Najwyższego, które przyjmują, że zarzut zawyżenia (zaniżenia) wysokości zadośćuczynienia może być uwzględniony w instancji odwoławczej tylko wówczas, gdyby nie zostały uwzględnione wszystkie okoliczności istotne dla ustalenia tej wysokości, chyba że wymiar zadośćuczynienia byłby rażąco niewłaściwy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 1998 r., I CKN591/97, niepubl.).

W ocenie Sądu Okręgowego ustalona przez Sąd I instancji suma zadośćuczynienia w łącznej wysokości 3.700 zł nie jest rażąco zawyżona i nie odbiega w sposób rażący od kwot przyznawanych przez Sądy przy tego rodzaju uszczerbkach.

Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy bierze się pod uwagę całokształt następstw wypadku wywołującego krzywdę. Kluczową rolę odgrywa jednak trwałość następstw zdarzenia. Rozmiar krzywdy jest znacznie wyższy, gdy poszkodowany jest dotknięty skutkami przez dłuższy czas lub do końca życia. Inaczej należy natomiast ocenić rozmiar krzywdy, gdy następstwa zdarzenia są przejściowe i nie pozostawiają trwałego śladu w życiu poszkodowanego (wyrok Sądu Najwyższego z 5 maja 1967 r., I PR 118/67).

Sporządzona w niniejszej sprawie opinia biegłego z zakresu chirurgii urazowej i ortopedii wskazują na przejściowe i nie pozostawiające trwałego uszczerbku obrażenia kręgosłupa powódki. Jest to czynnik obiektywny mający wpływ na rozmiar krzywdy powódki. Oczywistym jednak jest, że ustalenie procentowego uszczerbku na zdrowiu w celu określenia właściwej wysokości zadośćuczynienia nie wyczerpuje oceny i ma jedynie charakter pomocniczy i orientacyjny. Należy podkreślić, iż stopień utraty zdrowia nie jest równoznaczny z rozmiarem krzywdy i wielkością należnego zadośćuczynienia (wyrok Sądu Najwyższego z 5 października 2005 r., I PK 47/05). Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie również innych następstw zdarzenia. W świetle przepisów kodeksu cywilnego podstawowym celem zadośćuczynienia należnego osobie poszkodowanej jest złagodzenie doznanych cierpień fizycznych i moralnych.

Tymczasem z niekwestionowanych ustaleń Sądu Rejonowego wynika, iż powódka odczuwała znaczny ból związany z urazem kręgosłupa. Przez miesiąc czasu była zmuszona nosić kołnierz ortopedyczny, co niewątpliwie wpływało na zdolność powódki do wykonywania codziennych czynności. Konieczna była również rehabilitacja. Dodatkowo wypadek wpłynął również na jej życie codzienne, gdyż doznane obrażenia wyeliminowały powódkę na okres około dwóch tygodni z realizacji prac domowych.

W ocenie Sądu Okręgowego powyższe okoliczności wskazują, że cierpienia fizyczne i psychiczne powódki i następstwa wypadku w życiu powódki nie były tak znikome, aby uznać zasadzoną przez Sąd Rejonowy kwotę za rażąco wygórowaną. Sąd Okręgowy podzielił opinię Sądu Rejonowego, iż kwotą, która zaspokoi uzasadnione roszczenie powódki z tytułu zadośćuczynienia będzie łączna kwota 3.700 zł. Ustalona w powyższej wysokości zadośćuczynienia jest należycie wyważona oraz stanowić będzie realną pomoc dla powódki rekompensującą doznane przez nią krzywdy i cierpienia. Kwota ta jest utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej

stopie życiowej społeczności (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2005 r., III CK 392/04, nadto wyrok z dnia 12 września 2002 r., IV CKN 1266/00 oraz z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03).

Nie jest trafny zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 361 § 2 k.c. przez niezaliczenie na poczet zadośćuczynienia kwoty otrzymanej przez powódkę z tytułu ubezpieczenia od nieszczęśliwych wypadków w wysokości 1.000 zł. Sąd Okręgowy podziela tę linię orzecznictwa Sądu Najwyższego, która wskazuje, że na poczet należnego poszkodowanemu zadośćuczynienia nie należy zaliczyć przyznanego mu świadczenie z tytułu ubezpieczenia (wyrok SN z 27 stycznia 2004 r., II CK 376/02, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 29 października 2012 r. I ACa 450/12). Teza ta jest tym bardziej zasadna w sytuacji, kiedy kwota uzyskana przez poszkodowanego nie wyczerpuje w pełni jego roszczeń, a podstawą wypłaty świadczenia jest nie tylko zaistnienie zdarzenia powodującego szkodę, ale również uiszczenie składek przez poszkodowanego. Okoliczności te sprawiają, że oba świadczenia – ubezpieczyciela poszkodowanego oraz odpowiedzialnego zakładu ubezpieczeń z tytułu odpowiedzialności za sprawcę szkody nie są tożsame a zatem nie mogą podlegać ujednocionej ocenie w zakresie ustalania wysokości zadośćuczynienia.

Nie jest także trafny zarzut skarżącego dotyczący odsetek ustawowych zasądzonych przez Sąd Rejonowy. Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zgodne jest z żądaniem pozwu, w którym powódka wniosła o zasądzenie od pozwanego odsetek ustawowych i żądania tego nie zmodyfikowała po dniu 1 stycznia 2016 r. Zasądzenie tym samym odsetek za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. stanowiłoby naruszenie art. 321 k.p.c. Dodatkowo należy zauważyć, że treść art. 481 k.c. została zmieniona przez wejście w życie art. 2 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o zmianie ustawy o terminach zapłaty w transakcjach handlowych, ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015r. poz.1830). Zgodnie z art. 56 powołanej ustawy do odsetek należnych za okres kończący się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe. Oznacza to, że odsetki ustawowe nieokreślone przez same strony od 1 stycznia 2016 r. podlegają obliczeniu na podstawie nowego brzmienia art. 481 § 2 zd. 1 k.c. (por. np. K. Mularski, Problemy intertemporalne, s. 57; P. Sławicki, P. Kędzierski, Odsetki za czas opóźnienia, s. 126; M. Lemkowski, w: Gutowski, Komentarz, t. II, art. 481, Nb 22).

Mając zatem na uwadze wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w wyroku.

O kosztach procesu za instancję odwoławczą orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 3 i § 10 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2016 r. poz. 1668), zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu.

Krystyna Skiepmo Bożena Charukiewicz Jacek Barczewski